

Raftostiftelsen undervisning

«The Dry Valley»

Et undervisningsopplegg knyttet til dokumentarfilmen «The Dry Valley.» Om romfolk, etnisitet og gruppedannelse.

Varighet: 2 klokketimer

Utstyr: Gruppebord, ark/post-its, skrivesaker, mulighet til å vise film, mulighet til å søke på internett

Bakgrunnsinformasjon

I dokumentarfilmen «The Dry Valley» møter vi innbyggerne i «Valea Seaca.» Dette er en by nord i Romania der det bor mange romfolk som har bånd til Skandinavia. Mange reiser ofte rundt i Europa for å tjene penger til familiene sine hjemme. Filmen tar opp temaer som arbeid og arbeidsledighet, utdanning, diskriminering, kjønnsroller, slaveri, stereotyper og medias portrettering av romfolk, fattigdom og tigging.

Undervisningsopplegget inneholder øvelser knyttet til filmen og temaet. Dette er forslag til øvelser og til spørsmål for dialog. De tre første øvelsene kan gjøres uavhengig av hverandre eller samlet før filmvisningen.

1. Øvelse med gruppeinndeling og dialog.
2. Diskusjonsøvelse om oppfatninger
3. Hvordan fremstilles romfolket i media.
4. Filmvisning «The Dry Valley»
5. Avsluttende diskusjon og dialog

Del 1: Gruppeinndeling og dialog (20-25 min)

1. Del elevene tilfeldig inn i grupper tilsvarende antall gruppebord.
2. Be elevene finne/identifisere ett fellestrekk ved gruppen som gir dem en felles identitet og som skiller dem fra andre grupper. Dette kan relateres til etnisitet og religion, men kan også være likheter som baserer seg på ting som hårfarge, hvilket fotballag de heier på, hva slags mat de liker osv.
3. Gi gruppene deretter noen minutter til å diskutere hvilke følelser de har tilknyttet den identiteten og hvorfor de har valgt denne.
4. Etter at gruppene har blitt enige presenteres fellestrekene i plenum, med påfølgende dialog knyttet til spørsmål om gruppedannelse.

Hjelpespørsmål til dialog:

- Hvilke type fellestrekk har de ulike gruppene valgt? Hvorfor har de valgt dette?
- Hvis vi skal se litt større på det, hva er det som gjør at dere «hører» sammen som en gruppe i klassen? (Hva med trinnet, skolen, samfunnet, Norge?)
- Hva er etnisitet? Har noen av gruppene valgt en etnisitet som fellestrekk?
- Hva er forskjellen på identitet og etnisitet? Hvem bestemmer dette?
- Defineres etnisitet bare av gruppens egenoppfatning? Har det noe å si hvordan andre grupper eller samfunnet definerer en gruppe?
- Hvorfor tror dere mennesker har behov for å kategorisere seg selv og andre?
- Hvordan kan kategoriseringer være positivt?
- Hvordan kan kategoriseringer være negativt?
- Hva er en etnisk minoritet? Har vi etniske minoriteter i Norge?
- Hva kan være grunnen til at noen etniske minoriteter blir diskriminert?
- Finnes det eksempler der en minoritet har diskriminert en majoritet?

Del 2: Diskusjonsøvelse om oppfatninger (15-20 min)

Det være en fordel å først avklare klassens kunnskaper om rom-folk i forkant av denne delen av øvelsen. Erfaringer fra Raftos undervisningsarbeid er at en del elever ikke har så stor kjennskap til rom-folket fra før av. Lærer kan f.eks fortelle:

Rom-folket er i dag antatt å være over 10 mill. mennesker fordelt over hele verden¹. Likevel er det mange nordmenn som kaller de for rumenere (rumener=en fra Romania). De er en av de mest stigmatiserte og diskriminerte folkegruppene i verden. Diskrimineringen og rasismen mot romfolket er så utbredt at det har fått sitt eget begrep: antisiganisme, noe som beskriver en tanke om rasemessig overlegenhet, men som også tar opp i seg diskriminering, rasisme, hatprat og vold som romfolk i varierende grad utsettes for.

1. Del ut to lapper/post-it til hver enkelt elev. På den ene lappen skal eleven skrive opp 3 av sine egne oppfatninger av romfolk, og på den andre lappen skal de skrive opp 3 oppfatninger de tror samfunnet har om romfolk.
2. Læreren kan deretter velge om gruppen skal diskutere svarene mellom seg, før svarene deles i plenum eller om læreren tar inn lappene og leser opp svarene anonymt.
3. Dialog

Hjelpespørsmål til dialog:

- Hva synes dere om dere om de ulike oppfatningene?
- Er deres egne oppfatninger like som den oppfatningen dere tror samfunnet har?- Hvorfor, hvorfor ikke?
- Er dette gode eller dårlige oppfatninger?
- Er oppfatningene basert på fordommer eller stereotypier?
- Hvor tror dere disse oppfatningene kommer fra?
- Kan man gjøre noe for å endre oppfatninger? Hvordan kan man gjøre dette?

Del 3: Medias fremstillinger om romfolk (15-20 min)

1. Før elevene setter i gang med aktiviteten lages det i fellesskap ulike spørsmål/kriterier for å vurdere kilden de finner i media. Eksempler på dette kan være:
 - a. Er fremstillingen objektiv eller subjektiv?
 - b. Hva gjør nettsaken troverdig? Hva gjør den ikke troverdig?
 - c. Kilder vist til i forbindelse med artikkelen/fremstillingen.

2. Elevene skal nå finne ett eller flere eksempler på der romfolk er omtalt i media og vurdere fremstillingen/saken opp mot de tidligere avklarte kriteriene.

Hjelpespørsmål til dialog:

- Hvordan vurderer dere kilden opp mot kriteriene som er laget på forhånd?
- Hva tenker dere om informasjonen? Hvordan påvirker den dere?
- Hva tror dere andre som leser sitter igjen med etter å ha lest informasjonen? Hvordan tror dere den kan påvirke andre?
- I hvor stor grad kan media påvirke oppfatningene våre?
- Hvordan er dette positivt/negativt?

Del 4: Filmvisning «The Dry Valley» (30 min)

For tilgang til filmen: kontakt undervisning@rafto.no merk med «The Dry Valley».

Før elevene ser filmen. Be dem tenke på det som er diskutert tidligere om grupper og identiteter. Ha to spørsmål i bakhodet:

1. Hva gjør personene i filmen like seg i mellom?
2. Hva gjør deg selv lik dem?

Del 5: Avsluttende dialog (15-20 min)

1. Dialog med elevene i plenum om filmen og undervisningsopplegget

Hjelpespørsmål til dialog:

- Var det noe som overrasket dere i filmen?
- Hva gjorde personene vi møtte på i filmen like seg imellom? Hva gjør deg selv lik dem?
- Hvordan synes dere filmen fremstiller menneskene som bor i Valea Sacea? Hva var positivt/negativt?
- Hvordan fremstiller filmen romfolk sammenlignet med eksempelet dere fant fra media? Hva var likt/ulikt?
- I filmen sier en av de som blir intervjuet at «noen dro til Skandinavia og gjorde mye skade. Svensker og nordmenn har lov til å være sinte. Vi lider alle på grunn av dem.» Hva tror dere han mener med dette?
- Har oppfatningene deres om romfolk endret seg etter å ha sett filmen? Hvorfor, hvorfor ikke?
- Tror dere filmen kan endre oppfatningene dere tror samfunnet har av romfolk?
- Tror dere dokumentarfilmer som dette er viktige? Hvorfor, hvorfor ikke?
- Hvilke håp for fremtiden har barna i filmen?